

Γνωμοδότηση Επιστημονικής Επιτροπής
για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά - CY3000006»,
βάσει του άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής
Νόμων του 2003 έως 2015

Ο γενικός στόχος της Οδηγίας για τους Οικοτόπους 92/43/ΕΟΚ και κατά συνέπεια και της εθνικής νομοθεσίας (Ν.153(Ι)/2003) είναι η διατήρηση ή / και αποκατάσταση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι οικοτόποι και τα είδη όπως αυτά αναφέρονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας προστατεύονται με τον καθορισμό των ειδικών ζωνών διατήρησης (ΕΖΔ), όπως αυτές καθορίζονται στους καταλόγους που συνθέτουν το οικολογικό δίκτυο Natura 2000 για να παρέχεται προστασία στους πιο ευάλωτους από αυτούς.

Τόσο οι πρόνοιες της Ευρωπαϊκής όσο και της εθνικής νομοθεσίας επιβάλλουν συλλογική υποχρέωση στο Κράτος Μέλος (ΚΜ- Κύπρος) για διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους στο Δίκτυο Natura 2000 ή / και την αποκατάστασή τους σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.

Οι στόχοι διατήρησης αφορούν τον καθορισμό ευνοϊκών συνθηκών, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις για συγκεκριμένους οικοτόπους και είδη στον εκάστοτε τόπο. Η διατήρηση οικοτόπων και ειδών εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 σε ικανοποιητική κατάσταση θα συμβάλει στη συνολική διατήρηση σε εθνικό επίπεδο.

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός οικοτόπου επιτυγχάνεται όταν:

- η περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή αυξάνονται και
- η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για την μακροπρόθεσμη συντήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον και
- η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών είναι ικανοποιητική

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός είδους επιτυγχάνεται όταν:

- από τα δεδομένα (σχετικά με την πορεία των πληθυσμών του οικείου είδους) φαίνεται ότι το είδος αυτό εξακολουθεί και μπορεί να εξακολουθεί μακροπρόθεσμα να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο των φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει και
- η περιοχή της φυσικής κατανομής του είδους αυτού δεν φθίνει ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον και
- υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανόν να υπάρχει ένας οικοτόπος σε επαρκή έκταση ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

1. Γενικά

Καθορισμός Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ)

Ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ), ορίζεται ο Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) που εγκρίθηκε με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό 2008/335/ΕΚ και η οποία προτάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν.153(Ι)/2003.

Η ΕΖΔ «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά – CY3000006» υπάγεται διοικητικά στην Επαρχία Αμμοχώστου και συγκεκριμένα στο Δήμο Παραλιμνίου.

Η οικολογική αξία της ΕΖΔ «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά» έγκειται στο θαλάσσιο οικοσύστημα που χαρακτηρίζει την περιοχή καθώς και στα είδη και τα ενδιαιτήματά τους.

2. Αντικείμενα Προστασίας της ΕΖΔ

Τύποι οικοτόπων που υφίστανται στην ΕΖΔ και είδη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και αξιολόγηση του τόπου ως προς αυτά:

Φυσικός Οικότοπος / Είδος	Κατάσταση Διατήρησης στην ΕΖΔ
1120 *Θαλάσσια λιβάδια ποσειδωνίας (<i>Posidonium oceanicae</i>)	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
1170 Θαλάσσιοι ύφαλοι (Reefs)	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

3. Οικολογικές Απαιτήσεις, Στόχοι Διατήρησης και Μέτρα Διαχείρισης για τα αντικείμενα προστασίας της ΕΖΔ

Σημ.: Το σύνολο των μέτρων που προτείνονται συμβάλλουν στην υλοποίηση όλων των στόχων διατήρησης που καταγράφονται στους πιο κάτω πίνακες, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις του εκάστοτε οικοτόπου της ΕΖΔ.

ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ

1120 *Θαλάσσια λιβάδια *Posidonia* - (*Posidonium oceanicae*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση της έκτασης (ha) – 40-60 ha	Μη αγκυροβόληση σκαφών μεταξύ 15 – 40 μέτρων βάθος.	Τα λιβάδια Ποσειδώνιας αποτελούνται από το ενδημικό είδος <i>Posidonia oceanica</i> . Με την χαρτογράφηση του 2013 η έκταση του οικοτόπου υπολογίστηκε στα 66 ha. Τα δεδομένα της Χαρτογράφησης λιβαδιών Ποσειδώνιας βασίζονται στο Πρόγραμμα “Services for mapping meadows of marine phanerogam <i>Posidonia oceanica</i> in coastal waters of Cyprus within the Operational Program for Fisheries 2007-2013”
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση παρουσίας (occurrence) και κατανομής του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Αποφυγή θαλάσσιων έργων τα οποία δύναται να μειώσουν την κατανομή του οικοτόπου	Τα λιβάδια αποτελούν σημαντικό οικοσύστημα για αρκετά είδη. Στην περιοχή εντοπίζονται συνεχόμενα λιβάδια από τα 20 έως τα 30 m βάθος. Συστάδες Ποσειδωνίας απαντώνται από τα 6 έως τα 35 m βάθος, τόσο σε μαλακό όσο και σε σκληρό υπόστρωμα. Το βαθύ όριο του λιβαδιού είναι στα 38m βάθος.
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση τυπικών ειδών	Μη χρήση τράτας Μη αγκυροβόληση 15-40 μ	Η περιοχή αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό το είδος θαλάσσιου οικοσυστήματος της ανατολικής ακτής, που χαρακτηρίζεται από ήρεμες θάλασσες.

Τα τυπικά είδη του οικοτόπου της Ποσειδώνιας, θα πρέπει να διατηρηθούν:
 - ασπόνδυλα όπως σφουγγάρια (*Spongia officinalis*)
 - δίθυρα (*Pinna nobilis*).
 - πυκνοί πληθυσμοί αρκετών ειδών ψαριών όπως το *Coris julis*, *Diplodus sargus*, *Diplodus vulgaris*, *Serranus cabrilla* κλπ.

Λειτουργία οικοτόπου

Διατήρηση φυσικών διεργασιών

Διατήρηση τυπικών ειδών και του θαλάσσιου βυθού

Τα λιβάδια Ποσειδώνιας στην περιοχή χαρακτηρίζονται με Άριστη Οικολογική Κατάσταση (βάσει των υπολογισμών του EQR και Πυκνότητας) και με Προοδευτικό Τύπο Κατώτερου Ορίου.
 Τα λιβάδια εξαρτώνται από τις οικολογικές παραμέτρους: φως και υδροδυναμισμός και τύπος υποστρώματος

1170 Ύφαλοι (Reefs)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση της έκτασης (ha) – 10-20 ha	Αποφυγή κατασκευής θαλάσσιων έργων πάνω από υφάλους. Αποφυγή δραστηριοτήτων που δύναται να μειώσουν την έκταση του οικοτόπου (χρήση τράτας). Μη αγκυροβόληση σκαφών μεταξύ 15 – 40 μέτρων βάθος.	Συμπεριλαμβάνει βραχώδη υποστρώματα που εκτείνονται κατά μήκος της ακτογραμμής στη μεσοπαραλιακή και υποπαραλιακή ζώνη, υποθαλάσσιους σχηματισμούς σκληρού υποστρώματος που προβάλλουν από τον πυθμένα στην υποπαραλιακή και περιπαραλιακή ή ζώνη, καθώς και βιογενή σκληρά υποστρώματα.
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση παρουσίας (occurrence) και κατανομής του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Αποφυγή κατασκευής θαλάσσιων έργων πάνω από υφάλους.	Ο οικοτόπος παρουσιάζεται στην περιοχή αυτή κυρίως σε ρηχά νερά (0-20m) με τα είδη της <i>Cystoseira</i> sp. να κυριαρχούν.
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση τυπικών ειδών	Μη χρήση τράτας	
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Μη αγκυροβόληση Αποφυγή κατασκευής θαλάσσιων έργων πάνω από υφάλους.	

4. Πιέσεις ή και απειλές στους οικοτόπους και τα είδη της ΕΖΔ «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά-CY3000006» (σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους) από πράξεις ή και δραστηριότητες

Στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά-CY3000006», γίνεται εισήγηση όπως αποφευχθούν ή και περιοριστούν ή και ρυθμιστούν οι πιο κάτω πράξεις, δραστηριότητες ή λειτουργίες, οι οποίες υποβαθμίζουν τους φυσικούς οικοτόπους και τους οικοτόπους των ειδών, σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους:

Σημ. Κάποιες από τις πιο κάτω δράσεις ήδη απαγορεύονται σύμφωνα με τους περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμους του 2003 έως 2015 και η απαγόρευση τους θα πρέπει να διατηρηθεί και στο Διάταγμα που θα εκδώσει ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

1. Η χωροθέτηση και δημιουργία κυματοθραυστών και προβόλων εντός ή και πλησίον των ίδιων υδρογραφικών κελιών της ΕΖΔ.
2. Οι επεμβάσεις ή και εγκαταστάσεις ή και έργα- πέραν των ήδη αδειοδοτημένων υφιστάμενων- στο θαλάσσιο περιβάλλον εντός ή και πλησίον των ίδιων υδρογραφικών κελιών της ΕΖΔ (περιλαμβανομένων έργων χωροθέτησης τουριστικών και άλλων υποδομών, όπως πλωτές πλατφόρμες, τεχνητά «νησιά», υδροπάρκα, μαρίνες, χώροι ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής κλπ).
3. Η απόρριψη στερεών ή και υγρών αποβλήτων στην ΕΖΔ (συμπεριλαμβάνεται η απόρριψη από θαλάσσης, αλλά και από την ακτή).
4. Η καταστροφή ή και βλάβη ή και διατάραξη ή και υποβάθμιση των οικοτόπων που καταγράφονται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΕΖΔ, όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.
5. Η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση ή καταστροφή βλαστών Ποσειδώνιας και *Cystoseira* spp.
6. Η καταστροφή ή και βλάβη ή και διατάραξη ή και υποβάθμιση των οικοτόπων που καταγράφονται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΕΖΔ, όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.
7. Η οποιανδήποτε αλλοίωση/διαμόρφωση/επέμβαση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Οι δράσεις περιλαμβάνουν χωροθέτηση τουριστικών και άλλων υποδομών και στην ξηρά, που συνορεύουν με την θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή.
8. Η απώληση υλικού από τον βυθό.
9. Ο εκβραχισμός κατά μήκος της ακτής και εντός της θαλάσσιας ζώνης.
10. Η αγκυροβόληση σκαφών από 15 – 40 μέτρα, εκτός σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας – λόγω κακοκαιρίας κλπ.
11. Χρήση τράτας και παράκτιων μεθόδων αλιείας, σύμφωνα με τον περί Αλιείας νόμων και κανονισμών.

5. Πράξεις ή και Δραστηριότητες, που δυνατόν να επιτρέπονται με βάση οποιαδήποτε άλλη νομοθεσία, και οι οποίες δύναται να επηρεάσουν την ΕΖΔ και για τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνεται η σύμφωνη γνώμη της Περιβαλλοντικής Αρχής

5.1. Οι πιο κάτω δραστηριότητες δύναται να πραγματοποιηθούν μόνο εάν ληφθεί η συγκατάθεση της Περιβαλλοντικής Αρχής, μετά από γραπτή αίτηση προς τις αρμόδιες αρχές για την εκτέλεση της δραστηριότητας:

(α) Η διεξαγωγή έρευνας που διεξάγεται για ιδιωτικούς σκοπούς

(β) Η χρήση γενετικού υλικού για ιδιωτικούς σκοπούς.

5.2. Για τα πιο κάτω τα οποία εκτελούνται από τις αρμόδιες αρχές ή και φορείς διαχείρισης, υπάρχει απαίτηση ενημέρωσης της Περιβαλλοντικής Αρχής:

(α) Δραστηριότητες για την διαχείριση των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους. Υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων και εκτέλεση μικρής κλίμακας έργων και εργασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση, διατήρηση ή και αποκατάσταση των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, για βελτίωση της κατάστασης διατήρησής τους,

(β) Δραστηριότητες για την ερμηνεία του περιβάλλοντος (περιλαμβάνει εκτέλεση νέων ή και βελτίωση υφιστάμενων έργων ελαφριάς υποδομής, ενημερωτικές πινακίδες που πραγματοποιούνται στην ακτή).

5.3. Οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή και έργο ή και δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στις παραγράφους 5.1 και 5.2 υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

Η παρούσα Γνωμοδότηση ετοιμάστηκε μετά από απόφαση της Επιστημονικής Επιτροπής που λήφθηκε κατά τη συνεδρία της στις 29.6.2022 (119^η).

Η παρούσα Γνωμοδότηση υποβάλλεται στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά-CY3000006», βάσει του Άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.*

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Ιούνιος 2022

Αρ.Φακ. 02.15.001.003

*** Σημείωση:**

Σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(α), η Επιστημονική Επιτροπή πριν υποβάλει την παρούσα Γνωμοδότηση στον Υπουργό, δημοσιεύει στον ημερήσιο τύπο γνωστοποίηση, με την οποία καλείται ο κάθε ενδιαφερόμενος να υποβάλει στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, εντός 30 ημερών, τυχόν απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις επί της Γνωμοδότησης.

Η Επιστημονική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(β) θα εξετάσει τις υποβληθείσες ενστάσεις και δύναται να τροποποιήσει ανάλογα την Γνωμοδότηση της.

Η τελική Γνωμοδότηση, με τυχόν τροποποιήσεις και συνοδευόμενη από έκθεση σχετικά με τις απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις που υποβλήθηκαν και τον τρόπο χειρισμού τους [άρθρο 15, εδάφιο 3(γ)], θα υποβληθεί στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά-CY3000006», βάσει του Άρθρου 15(1) των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Ιούνιος, 2022

Αρ.Φακ. 02.15.001.003